

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto

Asia: HE 146/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Matkailun tilannekatsaus ja matkailun edistäminen liittyen vuoden 2022 valtion talousarvioehdotukseen

Vastauksena lausuntopyyntöön matkailun tilannekuvasta ja kehittämisestä Lapin liitto esittää huomioitavaksi seuraavaa:

Lapin matkailun tilannekuva

Lapin matkailuyritysten taloudellinen tilanne jatkuu vaikeana Covid-19 pandemian vuoksi. Koko vuoden 2021 asiakasmäärä Lapin matkailuyrityksissä laahaa parinkymmenen vuoden takaisella tasolla jo erittäin vaikean vuoden 2020 jatkoksi. Kansainvälisen matkailun ei odoteta lähtevän elpymään ennen talvikautta 2022. Normaalioloissa Lapin suora matkailutulo on viime vuosina ollut 1 miljardi euroa ja siitä noin 70 % on tullut kansainvälisiltä asiakkailta. Lapin matkailu on työllistänyt ennen pandemiaa noin 8.000 - 10.000 henkilöä vuosittain.

Matkailuliiketoimintaa on haitannut koko pandemian ajan ja haittaa edelleen tiukat maahantulorajoitukset. Niiden johdosta vain osa kansainvälisistä asiakkaista voi tulla vapaa-ajan matkalle Suomeen. Kansainvälisen matkailutulon menetystä ei pystytä riittävästi korvaamaan kotimaan kysynnällä. Kansainvälisten asiakkaiden puuttumisen takia suurella osalla matkailuyrityksistä on vaikea kassakriisi ja tulovirtaa on odotettavissa vasta talvelle. Rokotekattavuuden kasvusta huolimatta Covid-19 tulee vaikuttamaan matkailuun vielä pitkään ja siksi matkailuyritykset tulevat tarvitsemaan lisää kustannustukea ja muita tukitoimenpiteitä selviytyäkseen kriisin yli. Lapin liitto pitää hyvänä, että kustannustuen viides kierros kohdennetaan juuri matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan yrityksille, jotka ovat kärsineet ja kärsivät edelleen monista eri viranomaisrajoituksista.

Matkailun kehittäminen ja talousarvioehdotus 2022

Haluamme painottaa talousarvioesityksessä 2022 seuraavia asioita:

- Matkailun ja matkailua tukevien palvelualojen tukitoimia on jatkettava koko koronakriisin yli niin kauon kuin matkustusrajoituksia pidetään yllä. Kansainvälisen matkailun elpymisen on arvioitu kestävän jopa kaksi vuotta.
- Business Finlandin osana toimivan Visit Finlandin määrärahat Suomeen suuntautuvan matkailun edistämiseen ovat budjettiesityksessä 14,8 M€. Tästä summasta osoitetaan 5 M€ matkailun kestävä ja digitaalisen kasvun tukemiseen. Huomautamme, että pandemian seurauksena käynnissä on

kansainvälisten matkailumarkkinoiden uudelleenjako. Suomen on kilpailijamaiden tapaan mahdollisimman pian luovuttava matkustusrajoituksista ja annettava vahva viesti siitä, että Suomeen on turvallista tulla ja matkailijat ovat tervetulleita. Suomen ja Lapin riittävä näkyvyys ja kilpailukyky markkinoilla voidaan taata vain turvaamalla Visit Finlandin perustoiminta ja osoittamalla vahva panostus kansainväliseen markkinointiin. Panostukset kestävän ja digitaalisen matkailun tukemiseen ovat hyviä, pitkän tähtäimen kilpailukykyä rakentavia tavoitteita, mutta kriisin jälkeiseen, nopeaa elpymistä tavoittelevaan markkinointiin osoitetut määrärahat eivät riitä.

- Luontomatkailun suosio on pandemian myötä kasvanut erityisesti kotimaisten matkailijoiden keskuudessa. Kansallispuistojen ja muiden luontomatkailukohteiden kävijämäärät ovat lisääntyneet. Kestävän kehityksen turvaamiseksi on luontomatkailun infrastruktuurin korjausvelan kattamiseen, ylläpitoon ja kehittämiseen osoitettava tarvittavat resurssit.
- Hyvä saavutettavuus on matkailun kehittymisen perusedellytys. Pandemian jälkeisessä tilanteessa lentoliikenneyhteyksien jälleenrakennus on turvattava. Lentoliikenteen ostoja Kemi-Tornion lentoasemalle tulee jatkaa. Raideliikennettä on kehitettävä lisäämällä pääradan kapasiteettia, turvaamalla Lapin yöjunaliikenteen riittävä kapasiteetti ja toteuttamalla Tornio-Haaparanta yhteysinvestointi. Perustienpitoon on osoitettava riittävät resurssit.
- Työvoiman saatavuus on tällä yksi vaikeimmista matkailun elpymistä hidastavista tekijöistä. Tilanteen ratkaisemiseksi tarvitaan nopeita työvoiman saatavuutta helpottavia toimenpiteitä. Käytännön ratkaisuja tähän asiaan olisivat esimerkiksi työasuntovähennyksen ulottaminen koskemaan kaikkia työnhakijoita (nyk. vain perheellisille), sekä työttömille työnhakijoille tarkoitetun liikkuvuusavustuksen laajentamista koskemaan myös opiskelijoita. Lisäksi kaksoiskuntalaisuuden mahdollisuudet olisi pikaisesti selvitettävä ja pilotoitava. Matkailuyritykset ovat painottaneet myös paikallisen sopimisen edistämistä työehtosopimuksissa ja työn vastaanottamisen kannustinloukkujen purkamista. Pidemmällä aikavälillä huomiota tulee kiinnittää työperäisen maahanmuuton helpottamiseen työvoimapulan ratkaisemiseksi.

Mika Riipi
Maakuntajohtaja
Lapin liitto

